

Nieuwsbrief

IN DEZE NIEUWSBRIEF VINDT U INFORMATIE OVER

Pensioenfonds moet financieel aansterken	1
Visitatiecommissie: 'Toekomst pensioenfonds vraagt extra aandacht'	2
Jaaroverzicht 2015 in vogelvlucht	3
Van het Verantwoordingsorgaan	13
Uniform Pensioenoverzicht: check uw pensioen!	14
Pensioenactualiteiten	16

VERLAGEN PENSIOEN NU NIET AAN DE ORDE

PENSIOENFONDS MOET FINANCIIEEL AANSTERKEN

Er is in de media niet aan te ontkomen. Vrijwel alle Nederlandse pensioenfonds hebben veel last van de aanhoudend lage rente en de toegenomen levensverwachting. Dalende dekkingsgraden en aangekondigde kortingen van pensioenen beheersen het pensioennieuws. Ook Pensioenfonds SNS REAAL staat er financieel minder goed voor dan een jaar geleden. Maar verlagen van de pensioenen is bij ons op dit moment gelukkig niet nodig.

In deze nieuwsbrief blikken we terug op 2015. Een jaar waarin (opnieuw) veel is gebeurd. Zoals u in het jaaroverzicht kunt lezen, verkeert het pensioenfonds sinds 1 januari 2016 in een reservetekort. Vóór 1 juni 2016 moesten wij een 'herstelplan' indienen bij De Nederlandsche Bank. Dat is gebeurd. In dit plan hebben we aangetoond dat het fonds binnen tien jaar waarschijnlijk weer over voldoende reserves beschikt. Hierdoor is verlaging van de opgebouwde pensioenen nu niet aan de orde. Wel heeft het reservetekort tot gevolg dat de pensioenen niet kunnen worden aangepast aan de prijsstijging (indexatie).

Geen terugblik zonder vooruit te kijken. Daarom willen we u ook graag bijpraten over enkele andere actuele ontwikkelingen:

- Sinds februari staat de nieuwe website van ons pensioenfonds live. Heeft u al gekeken op www.pensioenfondssnsreaal.nl? Naast het laatste nieuws vindt u hier algemene antwoorden op uw pensioenvragen. Als vervolgstap willen wij ook meer persoonlijke pensioeninformatie digitaal beschikbaar gaan stellen. Samen met onze pensioenadministrateur Blue

Sky Group ontwikkelen we hiervoor een besloten 'mijn pensioen'-omgeving.

- U ontvangt nu twee keer per jaar onze papieren nieuwsbrief. Uit onderzoek blijkt dat deelnemers hieraan veel waarde hechten. Daar zijn wij blij mee. Maar we willen u graag sneller kunnen informeren over actuele ontwikkelingen die uw pensioen of het fonds raken. Daarom introduceren we na de zomer als extra communicatiemiddel een digitale nieuwsbrief. We willen deze naar zoveel mogelijk deelnemers versturen. Helpt u mee? Meld u dan op de website van het fonds aan voor deze nieuwsbrief.
- Een ander zeer belangrijk onderwerp dat het fonds bezighoudt, is hoe het verder gaat met SNS Bank NV en VIVAT NV. De huidige afspraken over de pensioenregeling lopen eind 2017 af. Het pensioenfonds is met beide werkgevers in gesprek over toekomstige ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor de pensioenregeling en het fonds. Het blijven dus spannende tijden voor het fonds. Wij houden u op de hoogte!

'TOEKOMST PENSIOENFONDS SNS REAAL VRAAGT EXTRA AANDACHT'

De kwaliteit van pensioenfondsen wordt streng bewaakt. Zo ook bij Pensioenfonds SNS REAAL. Van binnenuit houdt het Verantwoordingsorgaan toezicht op het Bestuur, het beleid en de beleidsuitvoering. Van buitenaf kijken De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten nauwlettend toe. Tevens is er de verplichte jaarlijkse toetsing door de Visitatiecommissie. Deze externe commissie bestaat uit drie onafhankelijke leden die veel ervaring hebben met het besturen van een pensioenfonds. Wat doet de Visitatiecommissie? Waar let zij vooral op? En wat zijn de uitkomsten van de visitatieronde 2015? Voorzitter Antoinetta Eikenboom geeft uitleg.

WAT IS DE VISITATIECOMMISSIE EN WAT ZIJN JULLIE TAKEN?

'Alle pensioenfondsen in Nederland moeten intern toezicht hebben geregeld. Volgens de wet kan dit op twee manieren: via een Raad van Toezicht of een Visitatiecommissie. Pensioenfonds SNS REAAL heeft gekozen voor de laatste vorm. Als externe, onafhankelijke partij voert Basis & Beleid de jaarlijkse visitatie uit. De commissie bestaat uit drie leden. Het is onze taak om het functioneren van het Bestuur en het pensioenfonds te beoordelen. Dat doen we in de volle breedte. We kijken naar het beleid van het Bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds, en we toetsen of het fonds de risicobeheersing en de evenwichtige belangenafweging op orde heeft. Daarnaast kunnen het Bestuur en/of het Verantwoordingsorgaan ook specifieke aandachtspunten naar voren brengen. Zo hebben we dit keer een extra accent gelegd op de invoering van het nieuw Financieel Toetsings Kader en de totstandkoming van de nieuwe uitvoeringsovereenkomst.'

HOE GAAT DE VISITATIECOMMISSIE TE WERK?

'We starten elk jaar in januari met een 'intakegesprek' met de directeur van het pensioenfonds en het Verantwoordingsorgaan. Daarin inventariseren we wat er bij het pensioenfonds speelt. Als tweede stap verdiepen we ons in alle relevante documenten, zoals notulen van bestuursvergaderingen, managementrappor-

tages en actuariële verslagen. Vervolgens voeren we gesprekken met onder meer de onafhankelijk voorzitter, bestuursleden, Verantwoordingsorgaan en adviserend actuaaris. Uiteindelijk leggen we onze bevindingen in een conceptrapport voor aan het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan. Die kunnen dan nog eventuele fouten corrigeren, waarna het rapport definitief wordt vastgesteld.'

WAT ZIJN DE UITKOMSTEN VAN DE VISITATIE OVER 2015?

'Wij hebben vastgesteld dat Pensioenfonds SNS REAAL z'n zaakjes over het algemeen behoorlijk voor elkaar heeft. Vanzelfsprekend is altijd verbetering mogelijk, maar daarbij gaat het om de 'puntjes op de i'. Zo is het belangrijk om in de gaten te houden dat het pensioenfondsbestuur een goede afspiegeling blijft van VIVAT NV/SNS Bank NV en voldoende divers is qua leeftijd en man-vrouwverhouding. Het huidige Bestuur bestaat voornamelijk uit mannen van boven de veertig. De grootste uitdaging voor het fonds ligt echter op een ander vlak. De splitsing van SNS REAAL heeft mogelijk gevolgen voor het pensioenfonds. De huidige uitvoeringsovereenkomst loopt tot eind 2017. Voor de periode daarna moeten met beide werkgevers nieuwe afspraken worden gemaakt. In het belang van alle deelnemers en gepensioneerden is het noodzakelijk dat het pensioenfondsbestuur zich actief opstelt. Door in gesprek te gaan met werkgevers en vakbonden, maar ook door zelf alle scenario's en opties in kaart te brengen. Extra aandacht voor de toekomst is een must!'

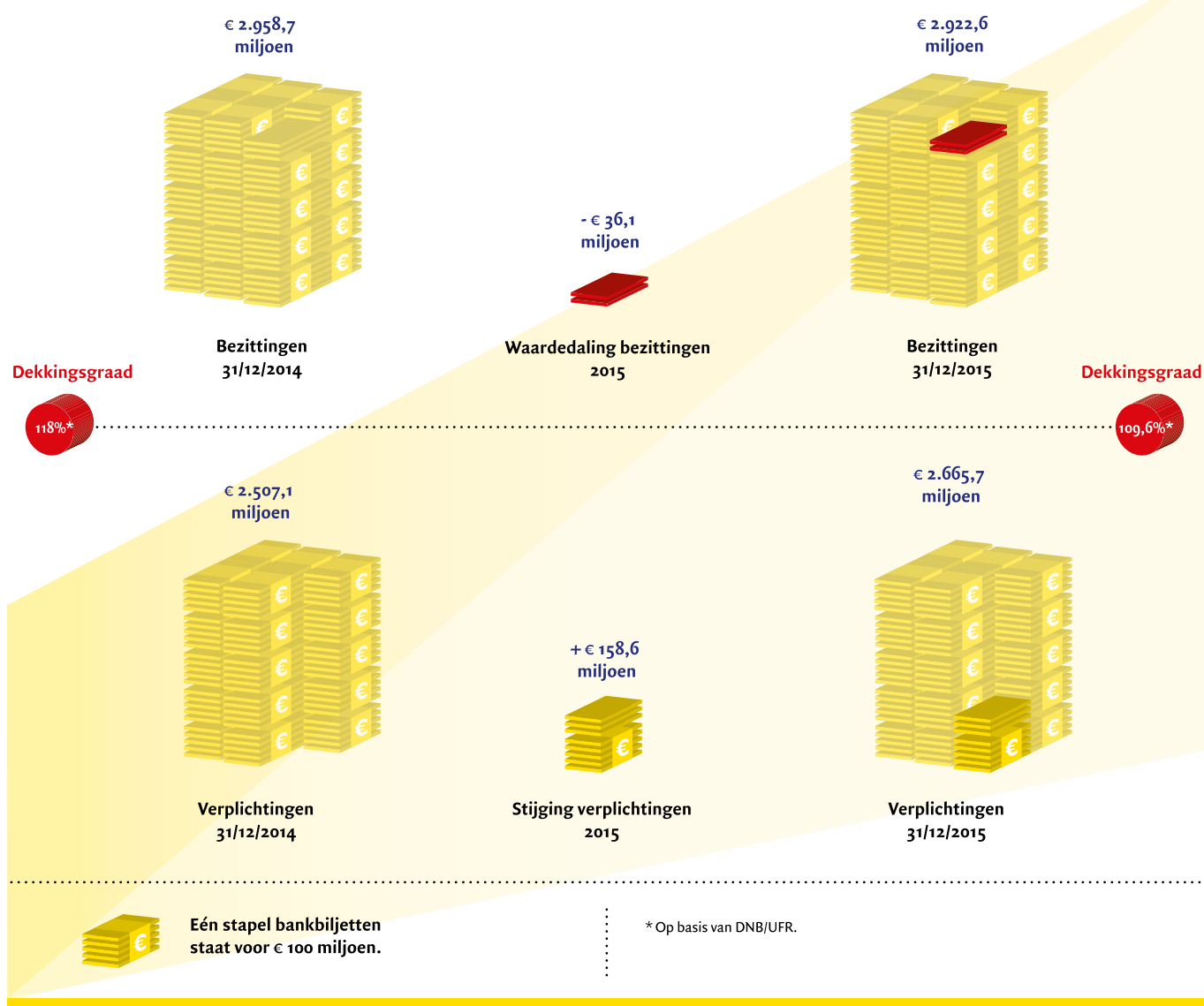

Naam:	mr. drs. Antoinetta Eikenboom
Leeftijd:	48 jaar
Organisatie:	Basis & Beleid Organisatieadviseurs BV
Functie:	senior organisatieadviseur
Privé:	samenwonend, twee kinderen
Hobby's:	sporten, tuinieren, lezen

JAAROVERZICHT 2015 IN VOGELVLUCHT

Het jaarverslag 2015 van Pensioenfonds SNS REAAL is verschenen. Het pensioenfondsbestuur legt hierin verantwoording af over het beleid in 2015. Ook wordt vooruitgeblikt op 2016. De hoofdpunten hebben we voor u op een rij gezet. Het volledige jaarverslag vindt u op www.pensioenfondssnsreaal.nl.

2015 in één oogopslag

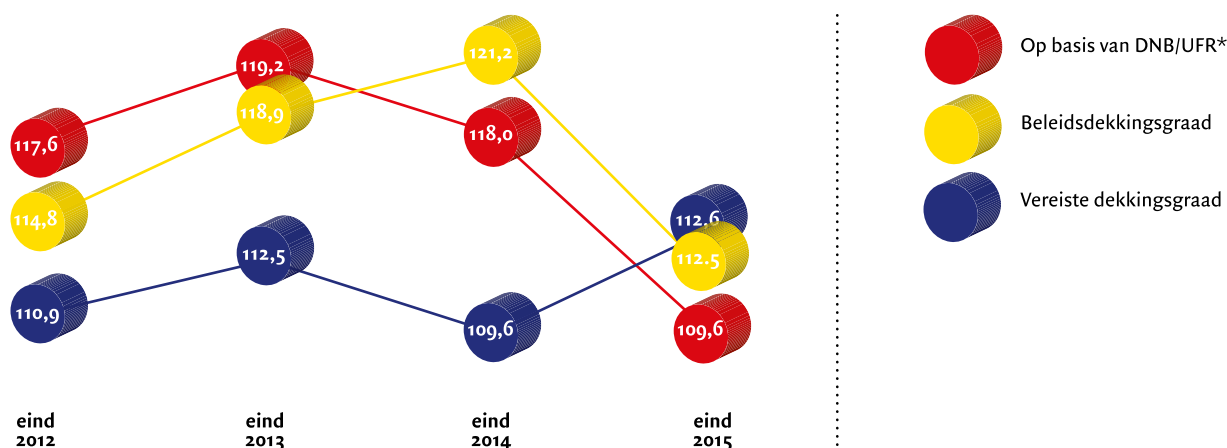
AANHOUDEnde LAGE RENTE VERZWAKT FINANCIËLE POSITIE

2015 was voor Pensioenfonds SNS REAAL een jaar met veel uitdagingen, zowel bestuurlijk als financieel. Op de bestuurstafel lagen tal van belangrijke onderwerpen die de volle aandacht vroegen. Zo is de pensioenadministratie (inclusief financiële en actuariële verslaglegging en de financiële administratie) overgedragen van Zwitserleven naar Blue Sky Group (BSG). Ook was er de splitsing van SNS REAAL, waardoor een nieuwe uitvoeringsovereenkomst met beide nieuwe werkgevers moest worden gesloten. Daarnaast moest het fondsbeleid worden aangepast aan de nieuwe financiële beleidsregels van DNB, het nieuw Financieel Toetsings Kader. Ook de ontwikkelingen 'buiten' zorgden voor veel hectiek. Vanwege de aanhoudende zeer lage rente verlaagde De Nederlandsche Bank (DNB) de

rente waarmee het fonds zijn verplichtingen moet berekenen. Hierdoor werden de pensioenen duurder, wat de financiële positie van het fonds verzwakte. De dekkingsgraad daalde in 2015 van 118,0% naar 109,6% (op basis van DNB/UFR; zie figuur 1). De beleidsdekkingsgraad kwam uit op 112,5%; 0,1% lager dan de per 31 december 2015 vereiste dekkingsgraad van 112,6%. Hierdoor verkeert het pensioenfonds sinds eind 2015 in reservetekort. Dit betekent dat een herstelplan moet worden ingediend bij DNB om aan te tonen hoe en wanneer dit reservetekort wordt opgelost. Het herstelplan ligt inmiddels bij DNB (zie ook het artikel op pagina 1).

De gemiddelde dekkingsgraad van de Nederlandse pensioenfondsen op basis van DNB/UFR was per 31 december 2015 102%, tegen 108% eind 2014. Ons pensioenfonds staat er dus beter voor dan gemiddeld.

Figuur 1 Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)

* Sinds september 2011 moeten pensioenfondsen hun dekkingsgraden aan De Nederlandsche Bank (DNB) rapporteren op basis van de door DNB vastgestelde rentetermijnstructuur. In 2012 is hieraan de door DNB gekozen 'langetermijnrente', ofwel de Ultimate Forward Rate (UFR), toegevoegd. Deze UFR is in juli 2015 verlaagd. Hierdoor stegen de verplichtingen van het fonds,

waardoor de dekkingsgraad verder afnam. Vanaf 1 januari 2015 zijn nieuwe voorschriften van toepassing. Zo worden strengere voorwaarden gesteld aan de mogelijkheid om te indexeren. Bepalend hiervoor is voortaan de 'beleidsdekkingsgraad': het gemiddelde van de dekkingsgraad op basis van DNB/UFR over de afgelopen twaalf maanden.

WAT IS EEN RESERVETEKORT?

Om alle (toekomstige) pensioenuitkeringen te kunnen betalen, beschikt het pensioenfonds over vermogen. Dit vermogen is opgebouwd uit de beleggingen die met de premies zijn gekocht en het rendement op die beleggingen. Het pensioenfondsbestuur toetst voortdurend of het vermogen nog voldoende is. Maatstaf hiervoor is de dekkingsgraad. Bij een dekkingsgraad van 100% kan een pensioenfonds in beginsel aan alle pensioenverplichtingen voldoen, waarbij rekening gehouden wordt met de steeds hogere levensverwachting. Maar volgens de wet moeten pensioenfondsen extra geld opzijzetten om schommelingen in de rente en risico's die beleggingen met zich meebrengen op te vangen, een buffer of reserve genoemd. Voor ons pensioenfonds is deze verplichte extra reserve 12,6%. De wet-

telijk vereiste dekkingsgraad bedraagt daarmee 112,6%. Door ontwikkelingen op de financiële markten wijzigt de dekkingsgraad van het fonds voortdurend. Enerzijds doordat de waarde van de beleggingen steeds verandert, maar anderzijds vooral ook doordat de hoogte van de verplichtingen van het fonds afhankelijk is van de rente. Als de rente daalt, worden de pensioenen duurder. Om te voorkomen dat pensioenfondsen steeds direct op iedere verandering moeten reageren, is de beleidsdekkingsgraad in het leven geroepen. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad van de afgelopen twaalf maanden. Het Bestuur en DNB beoordelen aan de hand van de beleidsdekkingsgraad of er sprake is van een reservetekort. Kijk voor de actuele dekkingsgraad van het fonds op www.pensioenfondssnsreaal.nl.

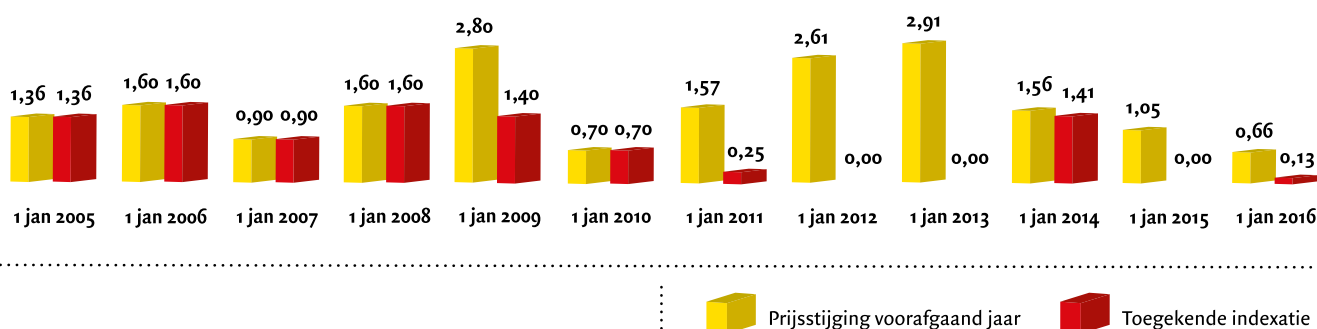
PENSIOENEN OP 1 JANUARI 2016 BEPERKT VERHOOGD

Het pensioenfondsbestuur streeft ernaar de pensioenen elk jaar zoveel mogelijk aan te passen aan de prijsstijging. Dit heet 'indexatie'. De mate waarin het fonds de pensioenen indexeert, is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds. Per 1 januari 2016 zijn alle opgebouwde pensioenen met 0,13% verhoogd. Dit komt overeen met ongeveer 20% van de inflatie over 2015. Door het toekennen van de indexatie daalde de dekkinggraad van het pensioenfonds in zeer geringe mate: ongeveer 0,1%. Gezien dit beperkte effect vond het Bestuur het verantwoord om de pensioenen met 0,13% te verhogen.

De verhoging geldt voor alle deelnemers van de huidige pensioenregeling. Het fonds kent nog een aantal deelnemers met afwijkende indexatiebepalingen. Dit zijn onder anderen (oud) deelnemers van Spaarbankbond en NOG, voor wie een specifieke indexatiereserve bestaat. Daarnaast zijn er deelnemers met onvoorwaardelijke indexatie.

Figuur 2 geeft een overzicht van de prijsstijging en toegekende indexatie sinds 2005. De figuur toont ook het effect hiervan op de koopkracht van uw pensioen.

Figuur 2 Overzicht prijsstijging en toegekende indexatie sinds 2005 (in %)

Wat betekent dit voor de koopkracht van uw pensioen?

Prijsstijging sinds 2005

Indexatie sinds 2005

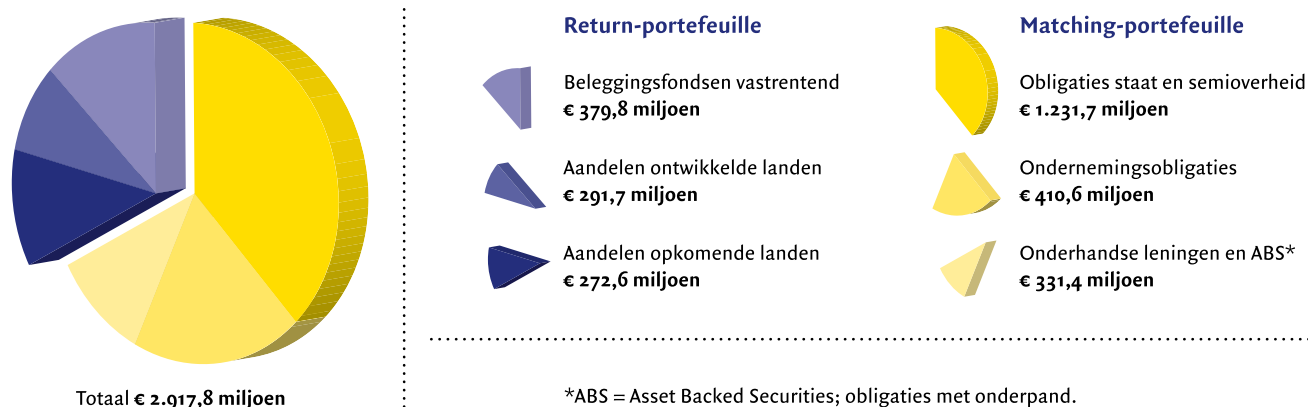

Koopkracht van uw pensioen:
-11,36%

Toelichting: het pensioenfonds streeft ernaar dat uw pensioen ieder jaar meegroeit met de stijging van de prijzen ('indexatie'). Dit om de koopkracht van uw pensioeninkomen op peil te houden. Zoals u in de figuur kunt zien, zijn de prijzen (+21,09%) sinds 2005 meer gestegen dan uw pensioen (+9,73%). Dit betekent dat u met uw pensioeneuro's in de winkel minder kunt kopen. Is het nodig om dit koopkrachtverlies te repareren? Dat hangt helemaal af van

uw persoonlijke situatie. Van uw leeftijd bijvoorbeeld, de hoogte van uw (te bereiken) pensioen en uw vermogen. Maar ook van uw uitgavenpatroon en toekomstplannen. Om hier duidelijkheid over te krijgen, kunt u het beste contact opnemen met uw financieel adviseur. Die kan u ook uitleggen wat uw mogelijkheden zijn.

Figuur 3 Verdeling beleggingsportefeuille 2015

BELEGINGSRESULTAAT IN DE RODE CIJFERS

Pensioenfonds SNS REAAL voert een voorzichtig, op de lange termijn gericht beleggingsbeleid. Het Bestuur streeft er in de eerste plaats naar dat alle pensioenen nu en in de toekomst kunnen worden uitbetaald. Daarnaast wil het binnen bepaalde grenzen extra beleggingsopbrengsten proberen te behalen om de pensioenen zoveel mogelijk te verhogen en buffers op te bouwen. Om beide doelstellingen te realiseren, is de beleggingsportefeuille verdeeld in een matching- en een return-portefeuille. Daarnaast gebruikt het fonds derivaten om de belangrijkste risico's af te dekken.

RENDEMENT MATCHING-PORTEFEUILLE

De matching-portefeuille bestaat volledig uit vastrentende waarden met een lager risico (zie figuur 3). Het rendement wordt enerzijds bepaald door ontvangen rente en anderzijds door koersontwikkelingen van de obligaties. Doordat de lange rente licht steeg, was het rendement op deze portefeuille beperkt: +0,2%.

RENDEMENT RETURN-PORTEFEUILLE

De return-portefeuille bestaat uit beleggingsfondsen in aandelen van ontwikkelde en opkomende markten en in vastrentende beleggingen met een hoger verwacht rendement en risico (zie figuur 3). De reactie op de aandelenbeurzen naar aanleiding van afnemende groei in met name China leidde ertoe dat ook de return-portefeuille in 2015 slechts een bescheiden positieve bijdrage aan het beleggingsresultaat van het fonds heeft kunnen leveren: +0,8%.

RESULTAAT DERIVATEN

Zoals in figuur 1 is weergegeven, is de financiële positie van het fonds gevoelig voor renteontwikkelingen. Bij een rentedaling stijgen de verplichtingen van het fonds harder dan de waarde van de beleggingen, waardoor de dekkingsgraad daalt. Door in aanvulling op het beleggingsbeleid rentederivaten in te zetten, wordt het effect van rentedalingen op de dekkingsgraad verder

beperkt. Bij een rentestijging leveren de derivaten daarentegen een negatieve bijdrage aan de dekkingsgraad. Ook heeft het fonds het risico op toenemende inflatie met beleggingen en de toepassing van derivaten gedeeltelijk afgedekt. Doordat de inflatieverwachtingen op dit moment laag zijn, is de waarde van deze derivaten gedaald. Dit leidde tot een negatief resultaat op de derivatenportefeuille: -2,6%.

Het fonds gebruikt de derivaten niet als een belegging, maar als een instrument om de dekkingsgraad te beschermen bij rentedalingen en hoge inflatie. In april 2015, toen de rente erg laag stond, bewees dit beleid zijn waarde: de hoge renterisicoafdekking behoeftte het fonds voor een zeer sterke daling van de dekkingsgraad.

De waardedaling van de risicoverminderende derivaten heeft geleid tot een negatief rendement op het totale belegd vermogen: -1,9% (zie tabel 1).

Hoewel het totale beleggingsresultaat in 2015 negatief was, ziet het Bestuur geen aanleiding om het beleggingsbeleid te wijzigen. In 2014 is de strategische assetmix (de verdeling van de beleggingen over onder andere obligaties en aandelen) op onderdelen aangepast bij een nagenoeg gelijkblijvend risicoprofiel.

Tabel 1 Samenstelling resultaat beleggingen

	Belegd vermogen eind 2015 (x € 1.000.000)	Rendement
Matching-portefeuille	2.028,2	0,2%
Return-portefeuille	889,6	0,5%
Derivaten	-4,4	-2,6%
Totaal	2.913,4	-1,9%

In 2015 is een vereenvoudigde Asset Liability Management (ALM)-studie uitgevoerd vanwege de komst van het nieuw Financieel Toetsings Kader per 1 januari 2015. De risicohouding van het pensioenfonds is afgestemd met sociale partners en het Verantwoordingsorgaan. Het achterliggende risicoprofiel blijft ook ongewijzigd.

In het Beleggingsplan 2016 staat hoe het pensioenfonds belegt en wat de aandachtspunten voor het beleid in 2016 zijn. Wilt u meer weten? Kijk op www.pensioenfondssnsreaal.nl > Documenten > Beleggingsplan.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfondsbestuur stelt bij het beleggen het belang van de deelnemers voorop, met als doel een zo hoog mogelijk rendement te realiseren bij een aanvaardbaar risico. Tegelijk wil Pensioenfonds SNS REAAL door maatschappelijk verantwoord te beleggen een bijdrage leveren aan een betere wereld. Dit is vastgelegd in de 'visie op maatschappelijk beleggen' en onze fundamentele beleggingsbeginselen (zie www.pensioenfondssnsreaal.nl > Beleid). De keuze voor verantwoord beleggen kan de beleggingsmogelijkheden van het fonds beperken. Het Bestuur wil deze beperkingen alleen aanvaarden als zij de verhouding tussen risico en rendement niet ingrijpend beïnvloeden. Bij het verantwoord beleggen houdt het Bestuur zoveel mogelijk rekening met de wensen van de deelnemers en de werkgevers.

Pensioenfonds SNS REAAL heeft het beheer van de beleggingsportefeuille uitbesteed aan vermogensbeheerder ACTIAM.

Ook ACTIAM hanteert voor de beleggingen een verantwoord beleggingsbeleid. De basisuitgangspunten zijn gebaseerd op internationale verdragen, conventies en 'best practices', en omvatten zes belangrijke maatschappelijke thema's: mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, milieu, wapens en klant- en productintegriteit. Alle beleggingen die ACTIAM voor het fonds belegt, worden aan deze kerncriteria getoetst. Bij bedrijven, organisaties en instellingen die niet (meer) aan de basisuitgangspunten voldoen, zijn er twee opties: de dialoog aangaan of de beleggingen beëindigen (uitsluiten). In principe wordt de voorkeur gegeven aan het aangaan van de dialoog, ook wel 'engagement' genoemd. Het bedrijf wordt dan gestimuleerd de problemen aan te pakken en verbeteringen door te voeren. In het kader van dit 'actief aandeelhouderschap' maakt ACTIAM bovendien gebruik van stemrecht tijdens aandeelhoudersvergaderingen.

RESULTATEN VERANTWOORD BELEGGEN

Eind 2015 voldeden vrijwel alle beleggingen van Pensioenfonds SNS REAAL aan de criteria die het fonds heeft gesteld aan Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

In 2015 behaalde Pensioenfonds SNS REAAL in het jaarlijkse onderzoek naar verantwoord beleggen door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) zowel de eerste plaats van de kleinere pensioenfondsen als bij de ondernemingspensioenfondsen. Op de algemene ranglijst eindigde het pensioenfonds op de vierde plek.

In het gerenommeerde VBDO-onderzoek wordt gekeken naar het verantwoord beleggingsbeleid van de 49 grootste Nederlandse pensioenfondsen. In 2014 behaalde het pensioenfonds nog een zevende positie in de algemene ranglijst. Het Bestuur ziet de uitkomsten van het VBDO-onderzoek als een aanmoediging om het beleid voort te zetten en waar mogelijk uit te breiden.

Op www.pensioenfondssnsreaal.nl staat bij de rubriek 'Beleid' veel informatie over dit onderwerp. Via diverse links wordt ook inzage gegeven in het voor het pensioenfonds gevoerde beleid rond uitsluitingen, engagement en stemgedrag.

PENSIOENADMINISTRATIE IN NIEUWE HANDEN

Sinds 1 januari 2015 heeft Pensioenfonds SNS REAAL een nieuwe pensioenuitvoerder: Blue Sky Group (BSG) in Amstelveen. In het laatste kwartaal van 2014 is gestart met de overgang van de pensioenadministratie. Doel was om medio 2015 klaar te zijn. Om verschillende redenen is deze planning iets uitgelopen. Er is getracht de gevolgen voor de deelnemers zoveel mogelijk te beperken. Helaas is dit niet in alle gevallen gelukt.

Door de inzet van de afdeling Pensioenservice van BSG hebben alle actieve deelnemers vóór 1 oktober het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) per 1 januari 2015 ontvangen. Alle gepensioneerden en slapers kregen hun UPO eind november. Op 31 december 2015 was de pensioenadministratie volledig bijgewerkt, met uitzondering van de arbeidsongeschikte deelnemers. Zij ontvangen in september 2016 een opgave van hun pensioenrechten. Het later verstrekken van de UPO's is vooraf afgestemd met Autoriteit Financiële Markten.

Om te beoordelen of de overgang van de pensioenadministratie juist en volledig is uitgevoerd, heeft BSG een aantal controles gedaan die zijn getoetst door accountant EY. Uit deze onderzoeken is gebleken dat alle pensioenaanspraken bij BSG correct in de administratie zijn opgenomen.

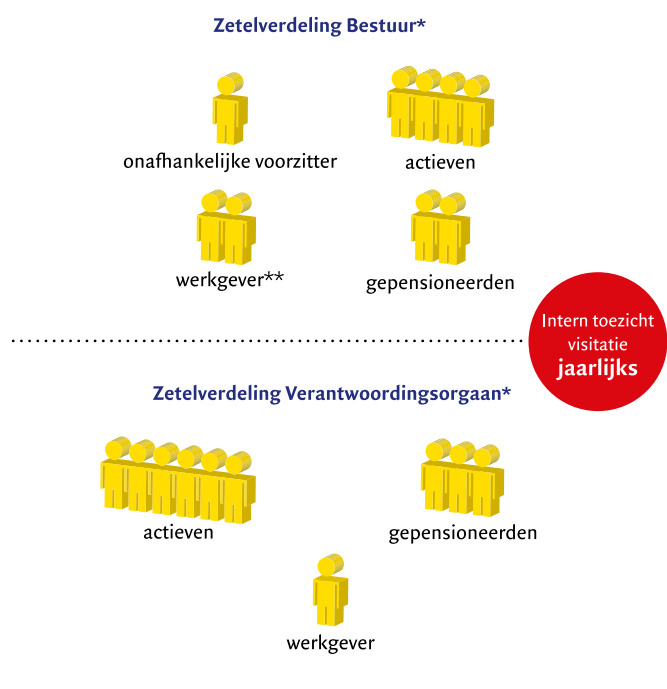

Afdeling Pensioenservice

Het Bestuur van Pensioenfonds SNS REAAL. Vlnr: Joop Ossel, Han Thoman (onafhankelijk voorzitter), Karel Altena, Eric Bot, Julien Linger, Ben Blocq, Benno Honsdrecht en Edwin van den Berg.

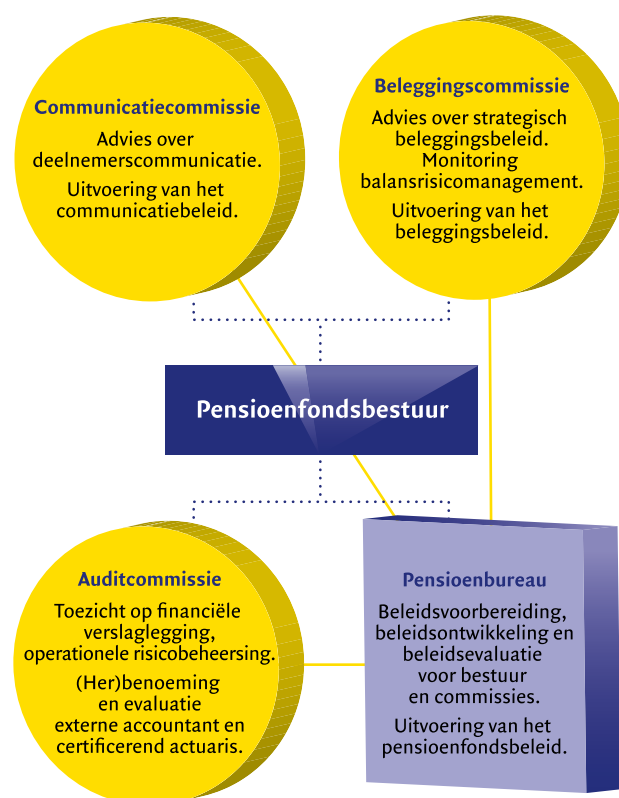
Figuur 4 Hoe wordt Pensioenfonds SNS REAAL bestuurd?

* Hoewel bestuurders uit verschillende geledingen zijn afgevaardigd, opereert het Bestuur als collectief waarbij iedereen steeds de belangen van alle deelnemers evenwichtig afweegt. Dit geldt ook voor het Verantwoordingsorgaan.

** Op dit moment één vacature.

Figuur 5 Hoe wordt het Pensioenfondsbestuur ondersteund?

SPLITSING SNS REAAL GROEP EN NIEUWE UITVOERINGSOVEREENKOMST

Per 1 januari 2015 is SNS REAAL gesplitst in SNS Bank NV en VIVAT NV. Sindsdien heeft het pensioenfonds een uitvoeringsovereenkomst met zowel de bank als de verzekeraar. De overeenkomst voor 2015 had een duur van één jaar. De premie was door de werkgevers vastgesteld op 21,15% van het pensioengevend salaris. Het Bestuur beoordeelde deze premie als onvoldoende voor volledige opbouw van de pensioenen. De pensioenopbouw voor 2015 is dan ook beperkt tot 1,75%, in plaats van de beoogde 1,875%.

De uitvoeringsovereenkomst liep op 31 december 2015 af. Na intensieve gesprekken tussen werkgevers, vakbonden en het pensioenfonds is een nieuwe uitvoeringsovereenkomst gesloten. Hierin is afgesproken dat het pensioenfonds de pensioenregeling voor de medewerkers van SNS Bank NV en VIVAT NV in 2016 en 2017 blijft uitvoeren. De premie is vastgesteld op 23% van het pensioengevend salaris, een verhoging van bijna 9%. Daarnaast betalen de werkgevers nog 0,6% premie voor lopende overgangsbepalingen. De totale premie komt zo uit op 23,6%. Dit is voldoende voor maximale pensioenopbouw in 2016 en 2017. Verlagen van de pensioenopbouw is dus niet nodig. In de premie is echter geen opslag opgenomen om de pensioenen waardevast te houden. Verhoging van de pensioenaanspraken (indexatie) moet volledig worden betaald uit het rendement op de beleggingen.

NIEUW FINANCIËEL TOETSINGS KADER

Sinds 1 januari 2015 is het nieuw Financieel Toetsings Kader (nFTK) van kracht. Hierin staan de nieuwe wettelijke spelregels voor pensioenfondsen bij het vaststellen van hun premie-, indexatie- en kortingsbeleid. Het nFTK heeft onder andere tot doel te komen tot een eerlijke verdeling van de pensioenen tussen de verschillende generaties. Pensioenfonds SNS REAAL heeft het beleid in 2015 aan de nieuwe wetgeving getoetst en waar nodig aangepast.

VISITATIECOMMISSIE OP BEZOEK

Alle pensioenfondsen in Nederland moeten intern toezicht hebben geregeld op het functioneren van het bestuur. Dit is wettelijk verplicht. Pensioenfonds SNS REAAL heeft gekozen voor een jaarlijkse controle door een visitatiecommissie. Deze commissie bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen die ervaring hebben met het besturen van een pensioenfonds. Zij toetsen of het Bestuur voldoende aandacht besteedt aan risicobeheersing en of sprake is van een evenwichtige belangenafweging.

In 2015 is de Visitatiecommissie opnieuw op bezoek geweest. De rapportage is besproken met het Bestuur en met het Verantwoordingsorgaan. De bevindingen van de commissie zijn overwegend positief. Wel vraagt zij het Bestuur aandacht te besteden aan de toekomst van het fonds. Nu SNS REAAL in

twee delen is opgesplitst en het onduidelijk is of beide werkgevers willen dat het pensioenfonds de pensioenregeling ook na 2017 blijft uitvoeren, adviseert de Visitatiecommissie het Bestuur hierover met de sociale partners in gesprek te blijven en ervoor te zorgen dat het fonds is voorbereid op toekomstige ontwikkelingen. Op pagina 2 van deze nieuwsbrief vindt u een interview met de voorzitter van de Visitatiecommissie.

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENFONDS

De uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer kosten geld. Het bestuur houdt scherp toezicht op deze kosten. In 2015 waren de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer 13% hoger dan in 2014 (€ 366 tegenover € 324). Dit kwam vooral door extra uitgaven voor de overgang van de pensioenadministratie naar BSG. De gemiddelde pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (€ 262) van het pensioenfonds (2012-2014) zijn vergelijkbaar met fondsen met een soortgelijke omvang.

De vermogensbeheerkosten van Pensioenfonds SNS REAAL liggen beduidend onder het gemiddelde van de pensioenfondsen in Nederland. Het Bestuur is van mening dat het kosten-niveau past bij het risico-rendementprofiel van het fonds. Tabel 2 geeft een overzicht van de uitvoeringskosten.

Tabel 2 Uitvoeringskosten

	2015	2014
A. Kosten pensioenbeheer inclusief eenmalige kosten voor overgang pensioenadministratie naar Blue Sky Group (per actieve en pensioengerechtigde deelnemer)	€ 366	€ 324
B. Kosten pensioenbeheer exclusief eenmalige transitiekosten pensioenadministratie (per actieve en pensioengerechtigde deelnemer)	€ 262	€ 239
C. Kosten vermogensbeheer (als percentage van het gemiddeld belegd vermogen)	0,23%	0,24%
D. Transactiekosten (als percentage van het gemiddeld belegd vermogen)	0,17%	0,17%

Vooruitzichten 2016

Na alle hectiek van 2015 lijkt 2016 (bestuurlijk) een relatief rustig jaar te worden. De uitvoeringsovereenkomst met de werkgevers is tot en met 2017 vastgesteld, het nieuwe Financieel Toetsings Kader is ingevoerd en de overgang van de administratie naar BSG is afgerond. Maar dit betekent niet dat het fonds geen uitdagingen meer heeft.

LAGE RENTE / HERSTELPLAN

De toch al zeer lage rente is begin 2016 opnieuw gedaald. Aan het einde van het eerste kwartaal is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor toegenomen met € 282 miljoen ten opzichte van eind 2015. Deze stijging is groter dan de waardevermeerdering van de beleggingen (+€ 238 miljoen). Hierdoor komt de dekkingsgraad verder onder druk te staan. Het pensioenfonds beschikt sinds 1 januari 2016 niet meer over voldoende vereist eigen vermogen en is daarmee in reserve-tekort. Vóór 1 juni 2016 is het herstelplan ingediend bij DNB.

DEELNEMERSCOMMUNICATIE

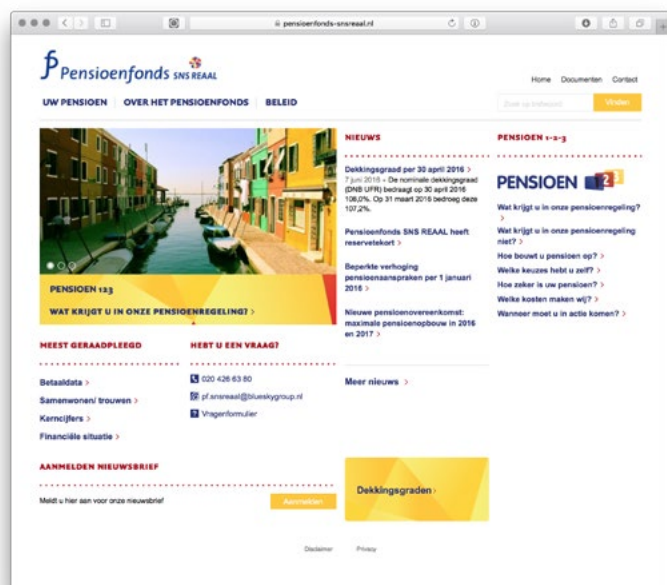
Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde. Actieve en gewezen deelnemers moeten daarom goed inzicht hebben in hun huidige en toekomstige pensioensituatie, inclusief de onzekerheden van pensioenregelingen. Het pensioenfonds wil in 2016 extra aandacht besteden aan de deelnemerscommunicatie. De eerste resultaten hiervan zijn al zichtbaar. Zo is begin februari de nieuwe website gelanceerd. Verder wil het fonds de deelnemers via een digitale nieuwsbrief vaker en sneller informeren over actuele pensioenontwikkelingen. Ook staat op de planning om de website uit te breiden met een 'mijn pensioen'-omgeving: een afgeschermd portaal waarop deelnemers kunnen inloggen om hun persoonlijke pensioengegevens te bekijken.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

In 2016 is de nieuwe uitvoeringsovereenkomst gesloten met werkgevers. In de komende twee jaar (2016 en 2017) zullen werkgevers en het pensioenfonds zich gezamenlijk oriënteren op de vormgeving van de toekomstige samenwerking. De aanhoudend lage rente wakkert de discussie over de houdbaarheid van het huidige pensioensysteem verder aan. Op initiatief van de politiek en het maatschappelijk veld worden (on)mogelijkheden van nieuwe pensioenmodellen ('nieuw pensioencontract') onderzocht. Het pensioenfondsbestuur volgt deze ontwikkelingen op de voet, om er tijdig op te kunnen inspelen. Het Bestuur realiseert zich hierbij dat het 'slechts' de uitvoerder is van de pensioenregeling; de inhoud van de regeling wordt bepaald door sociale partners.

JAARVERSLAG 2015 STAAT VOOR U KLAAR!

Dit jaaroverzicht in vogelvlucht is gebaseerd op het jaarverslag 2015. Het volledige verslag kunt u downloaden van www.pensioenfondssnsreaal.nl > Documenten > Jaarverslagen.

Op de homepage van de nieuwe website vindt u pensioennieuws, informatie over de financiële positie van het pensioenfonds (dekkingsgraad), onze contactgegevens en de belangrijkste vragen over uw pensioenregeling (Pensioen 1-2-3). Overzichtelijk gerangschikt en leesbaar op uw mobiel, tablet en desktop.

Kerncijfers 2015

Aantal deelnemers (in aantallen)	2015	2014	2013	2012	2011
Actieve deelnemers	6.636	6.710	6.818	7.083	7.285
Pensioengerechtigden	3.567	3.420	3.239	3.072	2.908
Slapers	8.939	8.066	7.845	7.556	7.588
Totaal	19.142	18.196	17.902	17.711	17.781

Technische voorzieningen (x €1.000.000)	2015	2014	2013	2012	2011
Op basis van DNB/UFR	2.665,7	2.507,1	2.066,2	2.099,1	1.913,0
Op basis van marktrente	2.785,4	2.813,5	2.122,3	2.211,9	1.974,5

Pensioenuitvoering (x €1.000.000)	2015	2014	2013	2012	2011
Premies	79,4	82,5	81,9	85,2	82,6
Uitkeringen	58,4	55,3	52,2	51,2	51,0

Beleggingsportefeuille (x €1.000.000)	2015	2014	2013	2012	2011
Vastgoed	-	-	-	-	43
Aandelen	564,3	562,4	540,1	567,0	545,6
Vastrentende waarden	2.353,5	2.295,0	1.948,2	1.818,6	1.347,8
Derivaten	-4,4	91,6	-31,3	74,4	228,7
Totaal	2.913,4	2.949,0	2.456,9	2.460,0	2.164,9
Beleggingsopbrengsten	-59,1	469,1	-31,0	264,1	200,6
Rendement portefeuille	-1,9%	18,9%	-1,2%	11,3%	0,0%

Financiële positie	2015	2014	2013	2012	2011
Pensioenvermogen (x €1.000.000)	2.922,6	2.958,7	2.463,5	2.469,2	2.172,2
Nominale dekkingsgraad DNB/UFR	109,6%	118,0%	119,2%	117,6%	113,5%
Nominale dekkingsgraad marktrente	104,9%	105,2%	116,1%	111,6%	110,0%
Beleidsdekkingsgraad	112,5%	121,2%	118,9%	114,8%	n.a.
Reële dekkingsgraad	78,5%	85,8%	81,5%	76,3%	70,9%
Vereiste (nominale) dekkingsgraad	112,6%	109,6%	112,5%	110,9%	112,9%
Vereiste minimum dekkingsgraad	104,3%	104,3%	104,4%	104,4%	104,6%

VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN...

EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING

Een van de activiteiten die voor Bestuur en Verantwoordingsorgaan (VO) gelijk zijn, is de zorg voor evenwichtige belangenafweging. Het Bestuur toetst zijn beleid en beslissingen hieraan, en het VO toetst of het Bestuur inderdaad alles correct heeft overwogen. In de samenstelling van het VO zijn zowel de actieven als de gepensioneerde deelnemers vertegenwoordigd. Weliswaar zijn de vertegenwoordigers van de actieven allemaal werkzaam bij VIVAT NV, maar zij houden ook rekening met de belangen van de collega's van SNS Bank NV.

WIE ZIJN BELANGHEBBENDEN?

In eerste instantie zijn dit de actieve deelnemers, de slapers en de gepensioneerden. Maar ook daarbuiten zijn er diverse belanghebbenden en beïnvloeders betrokken bij het pensioenfonds. Denk daarbij aan de werkgever, wetgever, Pensioenbureau, vermogensbeheerder, administrateur en toezichthouders. Als VO houden we ons bezig met de eerste groep.

VOORBEELD

Eind 2015 hebben wij met het Bestuur gesproken over de premie. Als je kijkt naar de premie, dan lijkt het alsof dit alleen invloed heeft op de actieve deelnemers. Immers, met de premie wordt de nieuwe pensioenopbouw gefinancierd. Maar als de premie niet toereikend is, moet het Bestuur keuzes maken. Als men de opbouw ongewijzigd laat, komt een deel van de opbouw ten laste van de dekingsgraad en dus ook voor rekening van de slapers en gepensioneerden. Nu lijkt dit een eenvoudige keuze, maar dat is het allerm minst. 'De premie' bestaat helaas niet in pensioenfondsland, er is altijd sprake van verschillende methodes om de premies te bepalen. Hierin

zit dan ook de beleidsruimte voor het Bestuur en een toetsing door het VO of met alle belangen voldoende rekening is gehouden.

TOETSEN

Hoe voerden wij deze toetsing uit? Als eerste door in gesprek te gaan met het Bestuur over zijn voorstel. Het Bestuur heeft zich hierbij ook laten adviseren door PWC (adviserend actuaris). Wij hebben het volledige advies van PWC ontvangen en kunnen inzien. Daarnaast hebben wij gevraagd om inzicht te geven in de bestuurlijke discussie. Dit gebeurde door een mondelinge terugkoppeling, maar ook door het opvragen van een belangenmatrix, waarin met plussen en minnen aangegeven werd waar de 'pijn' van het voorstel het meest gevoeld werd. Op basis van deze informatie hebben we geconcludeerd dat evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

TWEE WERKGEVERS

Een andere actuele belangenafweging is die tussen de werknemer, slapers en gepensioneerden van de verschillende werkgevers. Het pensioenfonds voert nu immers de regeling uit voor twee werkgevers: SNS Bank NV en VIVAT NV. De regeling en premie zijn voor beide gelijk en de opbouw vindt plaats in een en dezelfde pot. Als echter de samenstelling van de deelnemers bij de verschillende werkgevers uit elkaar gaat lopen, bijvoorbeeld de verhouding actieven en slapers, kunnen er overdrachten tussen deze groepen ontstaan. Het Bestuur moet zich hiervan bewust zijn en maatregelen kunnen nemen als onbalans ontstaat.

Het afwegen van belangen over zoveel partijen is hiermee zeer complex en uitdagend om hier bestuurlijk en als VO controlerend mee om te gaan.

Odette Meijer

Nanda Nottelman

UNIFORM PENSIOENOVERZICHT: CHECK UW PENSIOEN!

Eind juni hebben alle actieve deelnemers van Pensioenfonds SNS REAAL het jaarlijkse Uniform Pensioenoverzicht (UPO) ontvangen.* Heeft u de envelop al geopend? Leg uw UPO dan niet op de 'dat-komt-wel'-stapel, maar maak even tijd vrij om uw pensioen te checken. Op het overzicht staat hoeveel pensioen u tot nu toe bij ons pensioenfonds heeft opgebouwd, welk bedrag u kunt verwachten bij pensionering en wat uw nabestaanden krijgen wanneer u overlijdt. Ingewikkeld? Dat valt reuze mee. Als extra hulp hebben we de belangrijkste aandachtspunten in beeld gebracht.

- 1 Jaarlijks ontvangt u van Pensioenfonds SNS REAAL het Uniform Pensioenoverzicht. Hierop staat alleen informatie over uw SNS REAAL-pensioen (exclusief AOW). Het kan zijn dat u tijdens uw loopbaan nog pensioen heeft opgebouwd bij een andere pensioenuitvoerder. In dat geval krijgt u van die pensioenuitvoerder ook een pensioenoverzicht. Dat UPO ontvangt u om de vijf jaar. Wilt u een totaaloverzicht van uw opgebouwde pensioen(en) en AOW? Kijk op www.mijnpensioenoverzicht.nl.
- 2 U bouwt bij Pensioenfonds SNS REAAL jaarlijks pensioen op. Dat doet u over een gedeelte van uw salaris. Over € 12.953,- (2016) bouwt u geen pensioen op. Dit 'drempelbedrag' is ongeveer gelijk aan de AOW-uitkering die u vanaf uw AOW-leeftijd van de overheid ontvangt. Over het loon tot € 101.519,- (2016) min het drempelbedrag bouwt u jaarlijks maximaal 1,875% aan pensioen op. De optelsom van al die stukjes is uw totale pensioen. Vanaf uw pensioendatum ontvangt u dit pensioen zo lang u leeft. De hoogte ervan staat niet vast. U krijgt uw hele pensioen alleen als het pensioenfonds genoeg geld heeft. In het uiterste geval kan het pensioenfonds uw pensioen korten. Dit kan vóór en na uw pensioendatum.
- 3 Hier staat het (bruto) bedrag aan jaarlijks pensioen dat u tot 1 januari 2016 bij Pensioenfonds SNS REAAL heeft opgebouwd. Als u op 31 december 2015 uit dienst was gegaan, zou dit later uw pensioenuitkering zijn. Zolang u bij VIVAT NV of SNS Bank NV blijft werken en de pensioenregeling niet wijzigt, gaat de opbouw van uw pensioen gewoon door.
- 4 Hier staat het (bruto) bedrag aan jaarlijks pensioen dat u kunt bereiken als u tot uw pensioendatum bij VIVAT NV of SNS Bank NV blijft werken en uw dienstverband en de pensioenregeling niet veranderen. Bent u vóór 2014 deelnemer geworden in ons pensioenfonds? Dan heeft u te maken met

Pensioenfonds SNS REAAL

1 Uniform Pensioenoverzicht 2016

Stand per 1 januari 2016
Uitkeringsovereenkomst
SNS REAAL
Persoonsnummer 00001
Personeelsnummer 00001
Reglement 2015

2

VERTROUWELIJK

De heer A. Model
Modelstraat 123
1234 AB Modelplaats
Modelland

SNSREAAL_akt_model

Let op: bewaar uw pensioenoverzicht zorgvuldig. Lees ook de toelichting. Deze is onderdeel van het Uniform Pensioenoverzicht.

VOOR WIE IS DIT PENSIOENOVERZICHT BEDOELD?

Voor u de heer A. Model
geboren op 1 januari 1970
burgerservicenummer 00000001

Voor uw partner mevrouw B. Model
geboren op 2 januari 1973

Let op: alle genoemde uitkeringen zijn bruto bedragen per jaar die in maandelijkse termijnen worden uitgekeerd. Hierover moeten dus nog premies en belasting worden betaald.

Dit overzicht bevat geen informatie over uw AOW-uitkering. Wilt u meer weten over uw AOW? Kijk op www.mijnpensioenoverzicht.nl voor een totaaloverzicht van uw pensioenen en uw AOW.

WELK PENSIOEN KUNT U BIJ PENSIONERING VERWACHTEN?

3 Opgebouwd pensioen per 1 januari 2016

U ontvangt	
Vanaf 62 jaar tot 65 jaar	€ 10.000,00
Vanaf 65 jaar tot 67 jaar	€ 10.000,00
Vanaf 67 jaar zolang u leeft	€ 15.000,00

4 Te bereiken pensioen

Als u uw huidige dienstverband voortzet tot 1 januari 2037 ontvangt u	
Vanaf 62 jaar tot 65 jaar	€ 10.000,00
Vanaf 65 jaar tot 67 jaar	€ 10.000,00
Vanaf 67 jaar zolang u leeft	€ 45.000,00

5 Pensioenleeftijd

Tot 1 januari 2014 was de pensioenleeftijd 62 jaar. Het tot die datum opgebouwde pensioen wordt uitgekeerd met pensioenleeftijd 62 jaar. Het opgebouwde pensioen bestaat uit een levenslang pensioen en een tijdelijk pensioen dat loopt tot 65 jaar. Vanaf 1 januari 2014 bouwt u een levenslang ouderdomspensioen op met de pensioenleeftijd 67 jaar.

6 U krijgt uw hele pensioen alleen als Pensioenfonds SNS REAAL genoeg geld heeft. Heeft het fonds niet genoeg geld? De werkgever stort niet bij. U krijgt minder of helemaal geen verhoging. Of u bouwt minder pensioen op. In het uiterste geval kan het pensioenfonds uw pensioen korten. Dit kan voor- en na uw pensioendatum.

Stichting Pensioenfonds SNS REAAL - Postbus 123, 1180 AC Amstelveen - Tel: 020 426 63 80

1

oude pensioenregelingen waarin verschillende pensioenleeftijden golden (zie toelichting pensioenleeftijd). Hierdoor verschillen veelal de uitkeringen in de verschillende periodes. Let op: deze bedragen worden niet samengevoegd. Bent u na 1 januari 2014 deelnemer geworden? Dan bouwt u alleen pensioen op dat vanaf 67 jaar ingaat.

- 5 Wilt u eerder of later met pensioen? Dat kan! U moet dit dan een halfjaar voor de gewenste ingangsdatum aanvragen. Bespreek dit met uw werkgever.

6 Tip! Dit is uw te verwachten (bruto) pensioen dat u van Pensioenfonds SNS REAAL ontvangt als u met pensioen gaat. Op www.mijnpensioenoverzicht.nl kunt u zien hoeveel dit samen met uw bij andere pensioenuitvoerders opgebouwde pensioen en uw AOW-uitkering bedraagt. Daar vindt u ook een indicatie van uw netto maandelijks inkomen na pensionering. Is dit voor u voldoende om van te leven? Dat hangt af van uw toekomstplannen en uitgavenpatroon. Maar ook van uw financiële situatie. Heeft u bijvoorbeeld een eigen huis of ander vermogen? Om meer duidelijkheid te krijgen over uw pensioeninkomen, is het verstandig om uw UPO te bespreken met een financieel adviseur. Die kan u ook uitleggen wat u zelf kunt doen om een eventueel pensioentekort aan te vullen.

7 Uw pensioenoverzicht is allereerst voor uzelf bedoeld. Want het gaat om uw pensioen. Maar heeft u een partner en/of kinderen? Dan is het goed om te weten dat uw nabestaanden een uitkering ontvangen bij uw overlijden. In dit overzicht vindt u de (bruto) bedragen die jaarlijks bij overlijden vóór en na uw pensioendatum aan uw nabestaanden worden uitgekeerd.

8 Tip! Als u overlijdt, valt uw salaris weg. Uw partner krijgt dan levenslang een uitkering van het pensioenfonds. Naast dit partnerpensioen heeft uw partner misschien recht op een Anw-uitkering (Algemene Nabestaandenwet). De Anw is een tijdelijke uitkering van de overheid. Maar hiervoor gelden strikte voorwaarden. Zo ontvangt uw partner geen uitkering als hij/zij zelf inkomen heeft en/of er geen minderjarige kinderen zijn. Krijgt uw partner geen Anw? Dan kan een fors inkomensgat ontstaan. Een oplossing is het Tijdelijk Partnerpensioen, ook wel Anw-hiaatpensioen genoemd. Dat kunt u bij het pensioenfonds regelen. U moet daar wel extra voor betalen. Heeft u nog geen tijdelijk partnerpensioen verzekerd en wilt u dat uw partner na uw overlijden tijdelijk extra geld krijgt van het pensioenfonds? Neem dan contact op met de afdeling Pensioenservice: 020 - 426 63 80; pf.snsreaal@blueskygroup.nl.

9 Tip! Wordt u arbeidsongeschikt? Dan krijgt u geen arbeidsongeschiktheidspensioen van ons. U kunt via de werkgever vrijwillig een aanvullende WIA-verzekering afsluiten. U betaalt wel een extra premie voor deze verzekering. Informeer bij P&O naar de voorwaarden en kosten.

Let op: een scheiding kan invloed hebben op de hoogte van het door u te ontvangen pensioen. Met een eventuele scheiding is in de vermelde bedragen rekening gehouden als u van ons een bevestiging hebt ontvangen over de verdeling.

Let op: als u uit dienst gaat voor uw pensioendatum, kan het zijn dat de uitkeringen bij overlijden lager worden of vervallen. Kijk in de toelichting voor meer informatie.

7 WELK PENSIOEN KUNNEN UW NABESTAANDEN BIJ UW OVERLIJDEN VERWACHTEN?

Bij uw overlijden vóór uw pensioendatum		
Uw partner ontvangt		
vanaf uw overlijden tot zijn/haar AOW-gerechtigde leeftijd	€ 31.500,00	8
vermeerderd met een uitkering van het tijdelijk partnerpensioen van	€ 12.953,00	
vanaf zijn/haar AOW-gerechtigde leeftijd zolang hij/zij leeft	€ 31.500,00	
Uw kinderen ontvangen per kind		
vanaf uw overlijden tot 18-jarige leeftijd	€ 6.300,00	
of in het geval uw kind invalide is of studeert tot 27-jarige leeftijd	€ 6.300,00	
Bij uw overlijden na uw pensioendatum		
Uw partner ontvangt		
vanaf uw overlijden tot zijn/haar AOW-gerechtigde leeftijd	€ 31.500,00	8
vermeerderd met een uitkering van het tijdelijk partnerpensioen van	€ 12.953,00	
vanaf zijn/haar AOW-gerechtigde leeftijd zolang hij/zij leeft	€ 31.500,00	
Uw kinderen ontvangen per kind		
vanaf uw overlijden tot 18-jarige leeftijd	€ 6.300,00	
of in het geval uw kind invalide is of studeert tot 27-jarige leeftijd	€ 6.300,00	

Let op: een scheiding of beëindiging samenwonen heeft invloed op de hoogte van de uitkering voor uw partner als u overlijdt. Kijk in de toelichting voor meer informatie.

9 WELK PENSIOEN KUNT U BIJ ARBEIDSONGESCHIKTHEID VERWACHTEN?

Bij arbeidsongeschiktheid ontvangt u van het pensioenfonds geen aanvulling op de WIA-uitkering die u van de overheid krijgt. Het (aanvullende) arbeidsongeschiktheidspensioen is vanaf 1 januari 2006 niet meer verzekerd bij het Pensioenfonds. Dit is door de werkgever elders, buiten het Pensioenfonds, verzekerd.

Bij arbeidsongeschiktheid wordt de pensioenopbouw voortgezet.
De mate van voortzetting is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid waarop de WIA-uitkering is gebaseerd.

Kijk in de toelichting voor meer informatie, ook over de gevolgen van arbeidsongeschiktheid voor de verdere opbouw van uw pensioen.

Stichting Pensioenfonds SNS REAAL - Postbus 123, 1180 AC Amstelveen - Tel: 020 426 63 80

* Bij gepensioneerden lag het pensioenoverzicht al half juni op de deurmat. Arbeidsongeschikte deelnemers krijgen hun UPO in september. Heeft u niets ontvangen? Kloppen uw gegevens niet? Of heeft u vragen? Neem dan contact op met de afdeling Pensioenservice: 020 - 426 63 80; pf.snsreaal@blueskygroup.nl.

PENSIOENACTUALITEITEN

STAATSSECRETARIS KLIJNSMA: KLEINE PENSIOENPOTJES SAMENVOEGEN

Pensioenuitvoerders worden verplicht om kleine pensioenen over te dragen aan de nieuwe pensioenuitvoerder als iemand van baan wisselt. Of naar de uitvoerder waar de deelnemer het meeste pensioen heeft opgebouwd. Dat heeft staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken aangekondigd. Vanwege de hoge administratiekosten van kleine pensioenen mogen pensioenuitvoerders nu nog pensioenpotjes met een jaarlijks pensioenbedrag tot € 465,94 (2016) afkopen en het geld uitbetalen. Klijnsma vindt dit ongewenst, omdat hierdoor niet of nauwelijks pensioen wordt opgebouwd. Zij wil daarom dat kleine pensioenen de pensioenbestemming behouden en worden samengevoegd. Deelnemers plukken daarvan later de vruchten als ze stoppen met werken. Ook pensioenuitvoerders zijn voorstander van het samenvoegen van kleine pensioenen. Zo kunnen de kosten worden gedrukt. En minder kosten betekent meer pensioen. Het is de bedoeling dat de nieuwe regeling halverwege 2017 in werking treedt.

ONDERNEMINGSRAAD KRIJGT INSTEMMINGSRECHT BIJ WIJZIGING PENSIOENOVEREENKOMST

Werknemers kunnen via de ondernemingsraad (OR) meer invloed uitoefenen op hun pensioenregeling als deze is overgebracht bij een ondernemingspensioenfonds. De OR krijgt namelijk het recht om wel of niet akkoord te gaan met een wijziging van een pensioenregeling. Dit is geregeld in een wetsvoorstel van staatssecretaris Klijnsma dat de Tweede Kamer begin juni heeft aangenomen. Nu heeft de OR bij een ondernemingspensioenfonds alleen instemmingsrecht wanneer de

werkgever van plan is een pensioenregeling in te voeren of af te schaffen. Maar niet als de werkgever de regeling wil wijzigen. Het nieuwe instemmingsrecht van de OR betreft alle besluiten van de werkgever tot vaststelling, wijziging of intrekking van de 'regelingen met betrekking tot een pensioenovereenkomst'. Daaronder kunnen ook onderdelen van de uitvoeringsovereenkomst vallen. Bijvoorbeeld de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en de voorwaarden voor verhoging van de pensioenen (indexatie). Het instemmingsrecht geldt niet bij de keuze van de pensioenuitvoerder, omdat de werkgever daarvoor verantwoordelijk is. Uitzondering is als een pensioenregeling wordt overgebracht naar een buitenlandse pensioenuitvoerder. Als er al in een cao afspraken over de pensioenen zijn gemaakt, heeft de OR geen instemmingsrecht.

Pensioenfonds SNS REAAL Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van
Stichting Pensioenfonds SNS REAAL
p/a Postbus 11
5201 AA 's-Hertogenbosch
T 073 - 683 24 04
E info@pensioenfondssnsreaal.nl
I www.pensioenfondssnsreaal.nl

Redactie
Pensioenbureau SNS REAAL

Tekst
Geert de Vries, Copyplatform.nl

Visuals
Karin Röling, Rolingontwerpt.nl

Vormgeving
Jockey van Melis, Melis GS

Drukwerk
Drukkerij Damen

De tekst in deze nieuwsbrief is met zorg samengesteld en is informatief van aard. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend

HET LAATSTE NIEUWS IN UW MAILBOX MELD U AAN!

Heeft u het al gezien? Pensioenfonds SNS REAAL heeft een nieuwe website. Op de homepage vindt u pensioen-nieuws, informatie over de financiële positie van het pensioenfonds (dekkingsgraad), onze contactgegevens en de belangrijkste vragen over uw pensioenregeling (Pensioen 1-2-3).

Overzichtelijk gerangschikt en leesbaar op uw mobiel, tablet en desktop. Wilt u op de hoogte blijven van het allerlaatste nieuws over uw pensioen? Ga dan naar www.pensioenfondssnsreaal.nl en meld u aan voor onze digitale nieuwsbrief!